

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 58.578/3
van 23 december 2015

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende
wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat
betreft de invoering van een premie voor zero-emissie
voertuigen’

Op 2 december 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de invoering van een premie voor zero-emissie voertuigen’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 15 december 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 december 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2. Het om advies voorgelegde ontwerpbesluit strekt tot de invoering van een premie die wordt toegekend aan natuurlijke personen die een “zero-emissie voertuig”¹ aanschaffen dat wordt ingeschreven op een adres in het Vlaamse Gewest.

2.1. Artikel 1 van het ontwerp strekt tot de invoering van de definities van “batterij elektrisch voertuig” en “zero-emissievoertuig” in 1.1.1, § 2, van het Energiebesluit van 19 november 2010 (hierna: het Energiebesluit).

2.2. Artikel 2 van het ontwerp strekt tot de invoering van een nieuw artikel 6.4.1/11/1 in het Energiebesluit, waarin de eigenlijke steunregeling is vervat.

In het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 1, van het Energiebesluit wordt omschreven wie voor de premie in aanmerking komt (natuurlijke personen die een voor de premie in aanmerking komend voertuig inschrijven op een adres in het Vlaamse Gewest), en voor welke soorten voertuigen de premie wordt verleend (zero-emissievoertuigen die behoren tot de categorieën “M1” en “N1-cat 1”, vermeld in het koninklijk besluit van 15 maart 1968 ‘houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen’²). Voertuigen die door de houder ervan bestendig of gewoonlijk ter beschikking worden gesteld van een derde door verhuur, leasing of een andere overeenkomst, komen echter niet in aanmerking voor de in het ontwerp geregelde premie.

Het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 2, van het Energiebesluit bepaalt de hoogte van de premie, die afhangt van de cataloguswaarde van het voertuig. De hoogte van de premie, die tot 2019 wordt toegekend, neemt jaar na jaar af.

¹ Een zero-emissie voertuig wordt in het ontworpen artikel 1.1.1, § 2, 109/1°, van het Energiebesluit gedefinieerd als “een batterij elektrisch voertuig of een voertuig uitsluitend aangedreven door een elektrische motor gevoed door een brandstofcel”. Een “batterij elektrisch voertuig” is volgens het ontworpen artikel 1.1.1, § 2, 5°, van het Energiebesluit “een motorvoertuig, uitgerust met een aandrijving die bestaat uit uitsluitend een niet-perifere elektromotor als energieomzetter met een elektrisch oplaadbaar energieopslagsysteem, dat extern kan worden opgeladen”

² Het opschrift van dit besluit dient in het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 1, van het Energiebesluit (artikel 2 van het ontwerp) correct te worden weergegeven door de toevoeging van de woorden “hun onderdelen” na de woorden “hun aanhangwagens”.

Het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 3, van het Energiebesluit bepaalt de procedure en de vereiste bewijsstukken voor het toekennen van de premie. Het laatste lid van die bepaling voorziet in een opvolging van de premieaanvragen, en maakt het mogelijk voor de Vlaamse minister bevoegd voor energie om bij een te groot aantal aanvragen het premiebedrag voor toekomstige steunaanvragen te verminderen. De premie geldt overigens volgens het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 1, van het Energiebesluit slechts binnen de perken van de daarvoor op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare middelen en tot het budget is opgebruikt.

Luidens het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 4, van het Energiebesluit moet de premie worden teruggestort indien de eigenaar zijn voertuig binnen drie jaar na de ingebruikname ervan vervreemdt.

2.3. Luidens artikel 3 van het ontwerp treedt het te nemen besluit in werking op 1 januari 2016.

3. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit kan worden gevonden in artikel 8.2.1, 2°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009.³

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

4. In het eerste lid van de aanhef kan de rechtsgrond nog worden gespecificeerd door te verwijzen naar artikel 8.2.1, 2°, van het Energiedecreet.

Artikel 2

5. Uit het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 2, van het Energiebesluit blijkt dat de hoogte van de premie zal afnemen in de komende jaren. Bovendien kan de Vlaamse minister bevoegd voor energie ook tijdens een lopend jaar ingrijpen in de hoogte van de premies (ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 3, laatste lid, van het Energiebesluit). In het ontwerp wordt echter nergens gepreciseerd welke datum in acht dient te worden genomen voor het bepalen van de hoogte van de premie. Gelet op de veelheid aan datums die hiervoor in aanmerking kunnen komen (datum van de bestelbon, vermoedelijke leveringsdatum, datum van de aanmelding, datum van de neerlegging van de bewijsstukken, datum van de factuur, datum van betaling van de factuur, datum van ingebruikname) dient hieromtrent duidelijkheid te worden verschaft.

³ De gemachtigde verschaft hieromtrent de volgende toelichting:

“Zero-emissie voertuigen vallen onder energie-efficiëntie, dus onder ‘rationeel energiebeheer’ als bedoeld in art. 8.2.1, 1° [lees: 2°] Energiedecreet. Door het gebruik van dergelijke wagens wordt er immers rationeler omgesprongen met energie in de brede zin. Er is door de samenhang met de ontwerpregeling van de laadpalen (thans voor advies bij de VREG) overigens ook nog een bijkomend REG-effect.”

6. De vraag rijst wat in de laatste in het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 3, zesde lid, van het Energiebesluit bedoelde periode (of eventueel reeds in een vorige periode) dient te gebeuren wanneer het beschikbare budget voor het toekennen van de premie uitgeput dreigt te raken. Het is onduidelijk op basis van welk criterium dan wordt bepaald wie in aanmerking komt voor de tegemoetkomingen. Wordt in dat geval de tegemoetkoming proportioneel verminderd, zodat elke persoon die in aanmerking komt een deel behoudt, of kunnen latere aanvragen – hoewel regelmatig ingediend – niet meer worden gehonoreerd zodra de beschikbare middelen zijn uitgeput?

In elk geval zal het gehanteerde criterium om tot de verdeling van de premies over te gaan, pertinent moeten zijn. In dat opzicht lijkt de datum van aanvraag volgens het principe “wie eerst komt, eerst maalt” op het eerste gezicht geen pertinent criterium waarvoor een deugdelijke, met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie verenigbare verantwoording bestaat.

De Raad van State geeft de stellers van het ontwerp ter overweging dat een regeling die meer in overeenstemming met het genoemde beginsel lijkt, erin zou kunnen bestaan om hetzij het bedrag van de premie zodanig aan te passen dat de toekenning ervan aan elke aanvrager, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, gewaarborgd kan worden, hetzij de aanvragen die in een bepaalde periode worden ingediend, te groeperen teneinde het voor die periode beschikbare bedrag naar evenredigheid te verdelen over de aanvragers.

7. In het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 4, van het Energiebesluit dient te worden verduidelijkt wat wordt bedoeld met de term “ingebruikname”.

8. Aan de gemachtigde is gevraagd om te verduidelijken wat in het ontworpen artikel 6.4.1/11/1, § 4, van het Energiebesluit wordt bedoeld met het woord ‘vervreemdt’, en of de erin bedoelde verplichting tot terugstorting bijvoorbeeld ook geldt in het kader van erfenissen.

De gemachtigde antwoordde op die vraag als volgt:

“Met vervreemden wordt bedoeld dat men de wagen binnen de geïmagineerde periode niet mag van de hand doen (lees verkopen). Aangezien ondernemingen (rechtspersonen) uitdrukkelijk niet tot de doelgroep behoren wil men tegelijk ook de situatie vermijden waarbij de natuurlijke persoon de wagen koopt, de premie opstrijkt en vervolgens binnen die geïmagineerde periode de wagen door hem geschonken, ingebracht of verkocht wordt aan bv. een (eigen) vennootschap (bv de bvba).

Tegelijk dient te worden opgemerkt dat een aantal overmachtsituaties hier in de praktijk niet zullen onder vallen: erfenis van het voertuig wordt uiteraard niet geïmagineerd, noch zal een “perte totale” van de wagen aanleiding geven tot terugvordering.”

Slotopmerking

9. De plaats waar het ontworpen artikel 6.4.1/11/1 in het Energiebesluit wordt ingevoegd, is enigszins ongelukkig. De ontworpen bepaling zou immers worden ondergebracht in een afdeling waarin de openbaredienstverplichtingen voor de distributienetbeheerders of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ter stimulering van het rationeel energiegebruik worden geregeld. Het gaat evenwel niet om zulke openbaredienstverplichtingen, maar om een steunregeling die ten laste komt van de Vlaamse begroting en die wordt uitgekeerd door het Vlaamse Energieagentschap. De genoemde bepaling zou derhalve meer op haar plaats zijn in een nieuw hoofdstuk VIII van titel VII van het Energiebesluit. In die titel zijn immers de andere tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen opgenomen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Jo BAERT